

Teknikföretagen

2017-04-18

<Referens>
<Mail>
<Telefon>

Energi- och miljödepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande avseende SOU 2017:2 Kraftsamling för framtidens energi, M2017/00026/Ee

Teknikföretagen lämnar härmed sitt yttrande på energikommissionens slutbetänkande, SOU 2017:2. Utmaningarna för samhällets framtida energisystem kommer att kräva ett långsiktigt och varaktigt arbete, i vilket Teknikföretagen även framöver avser att vara en aktiv och konstruktiv part.

Yttrandet kommenterar de utmaningar som utredningen lyfter fram i kapitel 6, samt de förslag och bedömningar som redovisas i kapitel 7. Inledningsvis ges några mer övergripande synpunkter.

Övergripande synpunkter

Det ursprungliga syftet med energikommissionen var att ta fram ett underlag för en politisk överenskommelse med fokus på elförsörjningen efter år 2025-2030. Överenskommelsen har inte helt lyckats presentera fokus på den tidshorisonten, även om självklart en del av det som behandlas får påverkan på situationen även efter 2030.

I någon mån har själva utredningen presenterat ett bättre underlag utifrån framtidsperspektivet i sina diskussioner kring digitalisering och teknikutveckling än vad överenskommelsen sedan förmår ta vidare. Dessa drivkrafter måste ges rätt förutsättningar politiskt, om en förnyelse av energisystemet i syfte att uppnå de energipolitiska målen ska kunna uppnås. Fortsatta satsningar på forskning, innovation och storskalig demonstration i syfte att skapa lösningar för en bredare marknad än den svenska, måste vara vägledande för framtidens energiforskning.

Ett område där även utredningen hade kunnat ge ett djupare underlag är den internationella aspekten. Frågorna om hur Sverige ska agera i relation till i första hand övriga Norden och Europa skulle behöva analyseras mer noga, och framförallt även slå igenom bättre i de slutliga förslag som presenteras. Analyser kring möjligheterna att nå längre i det nordiska och europeiska samarbetet, samt mer konkreta steg att ta hade varit önskvärt. Exempelvis genom att mer påtagligt relatera till den strategiska genomlysning som nordiska ministerrådet låtit Jorma Ollila göra.

Det internationella perspektivet är också nödvändigt för den viktiga frågan om marknadens funktion och organisation. Teknikföretagen har sedan tidigare ansett att en bred politisk överenskommelse bör inkludera lösningar på nordisk nivå, samt att målet på sikt måste vara en europeisk elmarknad. Här ger utredningen

Teknikföretagen
Box 5510, 114 85 Stockholm
Storgatan 5, Stockholm
Telefon 08-782 08 00
Fax 08-782 09 00
www.teknikforetagen.se

och även överenskommelsen viss riktning, men utifrån det av EU-kommissionen nyligen presenterade "vinterpaketet", kvarstår många frågor att lösa. Något som med fördel behöver koordineras på nordisk nivå redan från början. Förutsättningarna för kraftproduktion bör vara likvärdiga inom EU, och marknadsbaserade mekanismer är att föredra framför regleringar genom lag.

Vid sidan av, och i relation till, de tekniska och marknadsmässiga utmaningarna, är den om roller och ansvar av högsta betydelse. Det är något som utredningen tar upp och som kommer att bli centralt. Ett exempel är möjligheten för olika aktörer att för driftsäkerhet och ökad flexibilitet utnyttja el- och energilager av olika slag. Det är ett område som kräver snar politisk lösning för att inte försena utvecklingen eller bidra till osäkerhet för kommande investeringar.

Utmaningarna

En effektiv användning

I avsnittet konstateras att en ökad elanvändning i vissa sektorer kan utgöra en viktig komponent i klimatarbetet genom att ersätta fossila bränslen. Det är viktigt att politiken lyckas stimulera en sådan utveckling med de mål och medel man ställer upp. Det kan till exempel påverka möjligheten att uppnå nuvarande effektiviseringsmål, om industrin går från fossila bränslen som insatsvara till att använda el som räknas som energianvändning.

En ökad användning av el och batterier i transportsektorn, kommer i förlängningen att ställa krav på en infrastruktur som samordnas och kan koordineras mellan olika aktörer för ökad effektivitet. Även standardisering kommer att bli en viktig aspekt i arbetet med att effektivisera den här utvecklingen.

Effektiva marknader

Tendensen som vi har sett internationellt, att gå mot att införa kapacitetsmekanismer måste bemötas. Utredningen ger redan på sid.243 flera värdefulla invändningar mot ett sådant system. Här finns risker för teknikstyrning som blir till hinder i framtiden, och det innebär totalt en ökad reglering av marknaden. I stället måste Sverige var en spelare som snarare utvecklar den befintliga marknaden till att bli bättre på att hantera även effektproblematiken. Många goda förslag och idéer för det finns i den rapport från Copenhagen Economics (2016) som även utredningen hänvisar till.

Forskning och Innovation

Avsnittets tredje stycke avslutas med att insatserna på forskning och innovation kan medföra exportmöjligheter för svenska företag. Detta bör höjas till ett mentalt och politiskt "ska". Att se svenska behov av teknik- och tjänsteutveckling kommer att bli för snävt. I stället måste vi se till att ligga i framkant för den tekniska utveckling som på en internationell marknad kan bidra till största möjliga globala nyttor där de möter gemensamma utmaningar. Det bidrar både till lösningar i det svenska systemet, exportintäkter, arbetstillfällen och miljönytta.

Slutligen är systemforskningen som lyfts fram viktig att få med i det fortsatta arbetet. Det är uppenbart att gränserna mellan olika intressen och samhällsfunktioner blir allt mer flytande.

Förslagen

Energikommissionens förslag och bedömningar så som de presenteras i ramöverenskommelsen, kommer att behöva preciseras och utvecklas ytterligare. Både i relation till åtgärder och konsekvensanalyser. Det har även kommissionen själv konstaterat.

Teknikföretagen förordar i sina ställningstaganden kring energipolitiken sedan tidigare teknikneutrala styrmedel och att all elproduktion på sikt ska kunna stå på egna ben och bära sina egna kostnader. Överenskommelsen går inte enbart i den riktningen för den närmaste framtiden, och frågan är om satsningarna stödjer ett robust energisystem på längre sikt.

Digitaliseringen av energisektorn bör redan i dagsläget höjas i prioritering eftersom det är en utveckling som kommer att öka i betydelse och samtidigt kunna medföra framsteg för effektivisering av såväl produktion, distribution och användning av energi. Dessutom kommer digitaliseringen att kunna bidra till en bättre fungerande marknad med högre grad av inblandning av samtliga aktörer i värdekedjan.

Med fokus på elförsörjningen efter perioden 2025-2030 är det förvånande att en sådan förutsättning för ett framtida energisystem nämns i så liten utsträckning. Det är Teknikföretagens förhoppning och målsättning, att digitaliseringen i mer uttalad form kommer att bli central i de konkretiseringar av överenskommelsen som kommer att formuleras framöver.

I överenskommelsen ser Teknikföretagen en oklarhet i vad som räknas till elintensiv industri, främst i förhållande till ett nytt program för effektivisering inom industrin som efterfrågas. Teknikföretagen välkomnar ett nytt sådant program, och vill i det se en större bredd av industrin än det tidigare PFE, samt att ett program ska kunna omfatta mer än bara elenergi.

Slutligen anser Teknikföretagen att konsekvenserna för små företag i relation till de nya reglerna för energiskatten inte belyses tillräckligt. Många småföretag måste även om de behåller samma skattesats under de nya reglerna ligga ute med pengar vilket påverkar företagets kassaflöde negativt. Det införda tröskelvärdet på energiskatt ökar också kostnaderna. De ökade kostnaderna till följd av den höjda skatten bör heller inte, som man gör i konsekvensanalysen, ställas i relation till elprisets utveckling de senaste åren, utan snarare i relation till den samlade konkurrenskraften för företag under global konkurrens.

Sammanfattningsvis ser Teknikföretagen stora möjligheter med utvecklingen av ett modernt energisystem. Inte minst finns många företag i Sverige med hög kompetens och möjligheter att med både varor och tjänster bidra till utvecklingen av hållbara energisystem i många delar av världen.

Med vänlig hälsning

Teknikföretagen

Pär Hermerén